ИНСТИТУТ ПО ПЛАНИНСКО
ЖИВОТНОВЪДСТВО И ЗЕМЕДЕЛИЕ
Изх.№ 585
14.10. 2014 г.
ТРОЯН - пощ.код 5600

СЕЛСКОСТОПАНСКА АКАДЕМИЯ - СОФИЯ
ИНСТИТУТ ПО ЗЕМЕДЕЛИЕ - КЮСТЕНДИЛ
Вх №ДА-498 / 14.10 2014.

Становище

От доц. д-р Диян Петков Георгиев от Институт по планинско животновъдство и земеделие Троян, член на жури назначено със заповед № НП-08-101/19.08.2014 г. на Председателя на ССА-София

Относно: дисертационен труд на тема:
„ГЕНЕТИЧНИ РЕСУРСИ И СЕЛЕКЦИЯ ПРИ ЯГОДАТА" Представен от ВЕСЕЛКА ИЛИЕВА АНТОНОВА, за присъждане на научна и образователна степен „Доктор", към Институт по земеделие гр. Кюстендил в професионално направление 6.1. „Растениевъдство" по научна специалност „Селекция и семепроизводство на културните растения".

Кандидатката е представила всички необходимите документи, съгласно утвърдените в ССА „Процедурни правила за условията и реда за прием и обучение на докторанти и придобиване на научни степени, заемане на академични длъжности и атестации".

Веселка Илиева Антонова е започнала научната си кариера през 2007 г. като асистент в отдел „Селекция, интродукция, сортоизучаване на културните растения" към Институт по земеделие гр. Кюстендил.

Научната ù дейност е в областта на селекцията, интродукцията, сортоизучаването и сортоизпитването на ягодата.

Веселка Илиева Антонова владее добре два чужди езика - английски и руски, което е особено важно за научната ù дейност. Придобила е умения за работа с компютърните програми на Microsoft Office.

Дисертационният труд е написан на 155 страници, онагледен с 37 таблици и 34 фигури. Задълбочено е представен богат литературен преглед, включващ 209 литературни източника, 127, от които са чуждестранни. Спазено е добро съотношение между литературен обзор и методичната част към резултативната.

Актуалността и значимостта на темата е успешно представена още в увода на дисертационния труд. Фокусът е поставен върху разпространението, пластичността на културата при различни почвено-климатични условия. Посочени са конкретните предимства на размножаване, ранозрелост, осигуряване на пресни плодове през голяма част от годината, бърза възвращаемост на средствата и високата ефективност на производството. Отделено е специално внимание на правилния избор на сорт, отличаващ се с висок и постоянен добив и с много добра приспособимост към промените на климата.

Целта и задачите на изследването са много добре конструирани и обосновани. Използвани са традиционни и съвременни методики, които

напълно съответстват на научноизследователската ѝ работа. Отчетени и обработени са голям обем от данни, което е позволило да се направят правилни и точни анализи, изводи и приноси.

Считам, че материал и методи са много добре отразени от дисертантката. Заложени са два опита с голям набор от сортове за първично сортоизучаване и конкурсно сортоизпитване.

В резултатите са проследени агрометереологичните условия за периодите на изследването и връзката им с фенологичните и репродуктивни прояви на растенията от проучваните сортове. Данните са добре отчетени и правилно са подбрани съответните математически обработки за анализиране на резултатите.

С голяма прецизност и последователност са отчетени заложените в методичната част съответни показатели, както в първичното сортоизучаване и в конкурсното сортоизпитване на сортовете, така и при вътревидовата хибридизация.

Дисертантката много добре проследява връзката между фенофазата на цъфтежа на растенията и степента от измръзване на пъпките и цветовете от повратни мразове за отчитаните периоди и характеризира сортовете по устойчивост на този показател.

Друг важен признак, който кандидатката проучва е степента на сухоустойчивост на сортовете. Имайки впредвид резките метереологични промени през последните години, това качество на растенията е от изключителна важност.

Анализът на резултатите от репродуктивните показатели на сортовете позволяват да се излъчат тези от тях с най-висока родовитост при съответните агрометереологични условия.

Много ценни за практиката, с цел удължаване на беритбения период и задоволяване на пазара със свежи плодове са представените срокове за продължителността на плододаване на сортовете. Същите са групирани в следните групи: много ранни, ранни, средно ранни, късни и много късни. В този аспект характеристиката на сортовете се допълва и с определянето на тези от тях с най-къс беритбен период и съответно и такива с най-дълъг такъв.

Изследванията относно качествата на плодовете, химическия състав и устойчивостта на сортовете към болести и неприятели правят научно-изследователската работа още по-пълна и задълбочена.

Широко мащабна работа е извършена по отношение на селекционната дейност. След многократен отбор по ценни качества са излъчени 20 селекционни хибридни семейства. На база фенологични, репродуктивни прояви и качество на плодовете на семеначетата са определени тези от тях с най-добри показатели.

Получените изводи много добре са систематизирани въз основа на получените резултати. От тях са излъчени и сортовете с най-високи

стойности по отделните показатели, като например най-родовити са Tenira, Holiday и Korona. С много добри качества на плода са сортовете Korona, Idea, Bemanil и Боровицкая и с най-висока комплексна оценка са определени генотиповете Tenira, Korona и Holiday, които ще бъдат включени в конкурсно сортоизпитване.

Голям принос за селекцията е проведената вътревидова хибридизация с използването на интродуцирани, наши сортове и междусортови елити отбрани по ценни стопански качества. Отбрани са такива, които се отличават с висока родовитост и устойчиви на късни пролетни студове. В тази насока е определена и родителска форма елит № 89.35.14, който се очертава, като донор на горепосочените признаци.

Приносите са отразени с оригинален, потвърдителен и с научно приложен характер. С големия брой интродуцирани сорта (3 нови за страната и 18 – за района) и 20 нови генотипа допринасят за обогатяване на овощарската и помологични науки. Представляват една база за развитието на отделните слекционни направления по признаци и качества на растенията.

Научната продукция на кандидатката се състой от три статии, като със задоволство отбелязвам, че две от тях са самостоятелни.

Заключение

Извършената експериментална работа в дисертационния труд от Веселка Илиева Антонова е достатъчна по обем и доказва, че дисертантката е изграден изследовател, който е в състояние да решава самостоятелно редица задачи при изучаване на генетичните ресурси и селекционната дейност на ягодата.

Всичко това ми дава пълно основание да препоръчам на уважаемите членове от научното жури да гласуват положително за присъждане на Веселка Илиева Антонова на научната и образователна степен „Доктор".

14.10. 2014 г.
гр.Троян

Изготвил становището:
(Доц. д-р Д. Георгиев)